

N קרפ ק' ב 2111 ה

המדינה כחתיימות חזון הנאולה

ה.

אותה הירכת ההדרגת קימצי-קימצי. שהיא טובעת את מהלך גאולתם של ישראל לכל צדדיה המעשיים והרוחניים. הלא היא כוללת בתוכה גם את כל ההפסקים והעיכובים, גם את כל הנסיגות והכשלונות, גם את כל העיכובים והסיכוכים, אשר לכל פרשת המהלך הזה, אשר לכל שלשלת חלקי ההדרגת הזאת, תופעת-דורות מופלאה זו, כל זמן שלא נתמלא כל אורה ולא נתבגר כל כוחה, כל זמן שלא באה לידי השלמת כל צורתה ולא הגיעה לידי גמר שיכלולה, הנה במידה זו של העדר התשלמה והשיכלול, של חסרון הכח והאור, מוצאים מקום לחול ולהתבלט מיני פגמים ורסיונות, מחשכים וקילקולים, — הם מזיקים לתגבורת של תיקון וחיוק, לתוספת של עלייה ושיפור, ליתר-שאת ויתר-עז של שלמות רוסמות, בינתיים בסחרי המדרגות של המהלך הזה, עד שלא נגמרה כל מידתה של החירות יש עדיין מקום למשהוים של עבדות, עד שלא נתגלתה התשובה השלמה יש עדיין מקום לסירכות חטאים, עד שלא נתבררה כל פעולת הטיהור העליון והחדרת התהדרשות הפנימית יש עדיין מקום לצחצוחי טומאת הגלות ולאבקות חלודתה, עד להופעת כל האורה יש עדיין מקום לערובי צללים וערשלים, — וכל אלה מאילו מסככים ומבלבלים את כל עיקרו של המהלך הגדול הזה, והרי הם מחייבים ומזרזים, בכל תוקף ואומץ, את התאורות התקצומות של שותפותנו למעשה-אלהינו במפעל ראשית אחריתנו המבורכה והשגיאה מאוד, בינתיים, במפלאת הפסיעות הנשגבות והמסוככות של מהלך-הנאולים מתגלגלות ונספלות גם עפרוריות-גושים ואפלוליות-איורים, של ארצות העמים, עם רבכים חיצוניים ופנימיים שבמעשה ושברוח, לתוך תחומה של ארץ חיינו ומורשת תחייתנו, והנה נדרשים ונקראים אל מלוא החוסן ומרחב האמת של כל קיממנותו האלהית כולה, של כל אמונת הבראתנו ותחושה מולדתנו כולה, כי עין בעין יראו בשוב ד' ציון¹, ותאמת העין-של-מטה, שבנפולו השעה וקשיית-תחילתית, שבמדיניות ושבמסוריות, לעומת העין של-מעלה, שבשלמותו של המשך-הדורות אשר בתקומת התחדשותנו כקדם, השלמת תראייה של כל האופק המציאותי וכל תרפע של גדל-העלילית שבכל צירופי פרקיה של נאלחנו ופדות נפשנו, — היא הנותנת את פתרונות הלוטיות-מלחמותינו ואמיתת הבטחותיהם, והיא הממלאה מתוכם רגנת לשוננו ופתחן מבטאנו, הגיון-הצדק וסיפור-התחילה, של דבר האמת והאמונת אשר לחי-העולמים, המתגלה בהכרת אחדותם הפנימית של כל צירופי-פרקים אלה גם בטעמת ניבי שפתינו וסעיפי לשוננו, גם בלישנא דבני נשא², הם המביאים לידי בירור גם את התקיימות החזון כמציאות מדינתנו ובסדור שלטוננו, את הישרת הדורון והארת נתיבותיו, מתוך התבונה המבוררת הזאת תולכת ומתפתחת התבנה ההרדית והחזיקה הנכונה של כל חלקי צבוריותנו וממנות פעליהם, אחבת-האחווה הישראלית והודעת כיוונה העצמי תולכת ומתחזקת, תולכת ומשתכללת ההצלחה הממשית של דרך התיקון והעלייה, של הופעת 'תעם הנברא אשר יחלל ייח' ז' בבנין ירושלים, של 'הולדת הגוי האחד' בגילת משמרתה, של משנה תפארת העז ותוספת קידוש השם, בחידוש כח נעוריו ורעננות הדר שיבתו, של רוממות התורה והמצוה ובנועם צור-ישענו על עמו ונחלתו, הספקי-ביניים של קימצי-קימצי אשר במהלך הנאולה, תלכים ומתמלאים מכות אורה הגדול, ההולך ושופע במלוא מבועו, לנכון חיום לגילוי פני משיח צדקנו כחלכתו-הליכתו, ש'כל מה שהיא תולכת היא רבת וחולכת-י, מטעם שגם 'כי אשב בחושך, ד' אור לי, בראיית כל טובו וחסדו מתוך הדעת העליונה שבלמודו זה, של ר' חייא, אשר בחיכל ישיבתו-של-מעלה מתברר המבחן של תפיכת החושך לאור והמר למתוק, למלוא כל הברכה השלמה היורדת ועולה על הרי ציון, כי שם ציוה החיים עד העולם, (ירושלמי שם, הקדמת החצר).

(קובץ שנתן 'מצפה' תשי"ג)

לדניאל
ה'תש"ג

הענוה – הגאווה ותוצאותיהן

ולפעמים הותר לחסיד גדול לשבח עצמו כדי שיתפארו במעלתו. וטענת סופרים תרבת חכמת, וכפי שראה התועלת היוצאת מזה, מה שאייז בזולתו, כן יגדל ההיתר בהרחבתו.

ומזה הסוג דברי אביי: "הריני כבן-עמאי בשוקי טבריא" כח). אמנם שמירת הראוי לפי ערכו באמת, כשהוא בלא הטעאה כח, נראה שאין בזה משום גאווה כלל. ואדרבא מצוה נמי איכא, והרי דעת פוסקים כזו שאסור לותר על כבוד הבריות אפי' במקום מצוה, ודי לנו ללמוד מזה שהתורה לבטל בשואית משום כה"כ מצות דאורייתא. וחשו חכמים בדבריהם לבטלם אפי' בקום ועשה כח). וכבוד הבריות נערך בכל אחד לפי מעלתו ומצבו.

בזמן שיהיו מדותיו מיושבות כראוי ויכול לרזן על עצמו מבלי טעם, ועיז נאמר "אל תחמד כבוד יותר מלמודך" (כט) שכוננו: הרגלך, כי הכבוד המורגל הוא כבוד הבריות, אלא שישמור עצמו שלא יפת לבבו לעלות במעלות גדולות כדי שיהי לו יותר כבוד מצד מצבו.

או שיהי לו במצב שהוא בו יותר כבוד מכפי הראוי לו. ואלה המה שני חלקים מושחתים, שיש בכל אחד צד חומר. כי

המתאווה וחומד כבוד. כשהוא במצבו. יותר מכפי מצבו, אפי' שאינו שם לבו להיות במצב יותר גדול, הוא דבר מגונה מאד, ואין שום שכמות נמשכת לו כמעט. שהרי כיון שרצה בכבוד יותר מהראוי למצבו ושלמותו הרי לא יוסיף שלמות בעצמו, שישגתו בה זה הכבוד. שהרי יש לו בהשגתו הכבוד המגיע לשלמות כזו, אלא שבהרחיבו בסכלותו נפשו כשאל לו יהי כל ימיו כעס ומכאובים ואפי' אאיושי ביותה לא מתקבל לא). אבל אין המדה כזאת יכולה לפרוץ כ"כ גדודות עלם, כיון שעכ"ז נפשו טובה עליו במצבו כמו שהוא.

אבל האיש שתמיד אינו מסתפק במצב שהוא ורודף דוקא כמעשה יותר גדוטה, מפני שאין הכבוד שמיגיע לו במצבו כדאי לו. קצת טובה יש בזה, שעכ"פ תביאו להשתדל קצת בהשגת השלימות, אבל השלימות הזאת תהי נשחתת עם רוע תכונתו, ולעומת זה תגדל התריסה בו. שהרי למי שמרחיב נפשו לבל לעלות אין מעלה גבוהה ממעלתו. אין לדבר קץ ותכלית ולעולם לא ימלאו מאוייו, ואין קץ לכל הדרכים שירחיב עיי חכמת יצרו לחשיג במקושו, וכמה תוכל לזווגבו מזהו רעו זאת על נפשו להשדוטה לאבדון שלם בהרדקוטה מאוד האמת.

ולפיכך נראה שמתחילה ירגיל האדם עצמו שלא להתאוות כלל למעלת מצב יותר גדול ממה שהוא בו. ואח"כ יעיין בדרך בקשת הכבוד במצבו שהוא בו, כמה הוא מהראוי והחשוב וכמה יש בו מהמיותר והאסור. ובאופן סתוק של שתי הרעות האלה מתוך לבו של אדם נראה שאין רמאותם שוה, כיון שאין תכונותיהן שוות. נוסף אב"ן, ב"דור מידות הנפש, פרק ג, ד.

פרק ל"ו

צמית ישועה

אז אפשר להפלט מהצרות היגנות שבעקבתא דמשיחא זילה על ידי צמית ישועה. וזו שהצמית לישועה הריה נחלקת בעומק הנפש שנימה עז כדי כך שתתגשם בחיים ובמעשה. לחיות על פי צמית זו. יש צורך להלחם בלמוד הישר בתכונם של המלחים העתידים להתגלות ונעשו עליהם המדות והתרושמות כל הנמצא בה. שכן על ידי הפיון העמוק בענינים אלו וההתרושמות הרוחנית שעל ידם, — כל האברים והגוים מתחילים להתבונן לפי המצפן שבנראות עליהם העתיד המחזיר המאיר. שלרגלי הארות בכל העולם בלו ובכל המחשכים יעלו גם המה לתבונה בהירה ומחודדת. ומתוך זה פתרושמים הם למדרגת העתיד והבינת החיים בכל הפרטים ובכל הבחינות מתעלה והתרושמת לחיים עליזים. חיים רוחניים. חיי עתיד נצחי. באופן שפרום פרומים ועד למדרגת היותר נמוכה נמוי קו אחד מהארת העתיד הנפלא והמחזיר. החובק בודוע ישועת כל העולמים כלם.

צמית ישועה כזו. כאשר היה זכרה בלבבות נאמנים. מלבד מה שעל פי המבט היא משיחה רוח עז וצמנת לקבל באהבה את המוריות המנוונות — האור שירדקיה ומאמינים כי לא לעולם יעמדו היסורים ועוד מעט יסירו והעתיד הטוהרי ירחיב כצאת השמש בבבורחה. וכלא חשיכו היסורים חושניים לעומת הצמחיות העתידה לבוא — לבר כל זה. הרי צמית ישועה זו. היא מגילת רוחנית ונפלאה להקל בכובד היסורים וגם למנע אחת מלכוא. ובכל מה שהאדם מתאמץ בצמית ישועה כיונה, כן מתבטלים ספני כל מיני צער ויגון. והצמית תלבישנו בעדי של יופי וגבורה עז והדר יקרנו את מנוי כשמה ואור.

אין צורך
לדעת המלצה